

**ДВНЗ «ТЕРОНПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МОЗ УКРАЇНИ»**
(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра травматології та ортопедії з військово-польовою хірургією

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ д-р мед.н., проф. Шульгай А.Г.
“ _____ ” _____ 2016 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ**

напря́м підготовки **1201 Медицина**
(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність **7.12010001 “Лікувальна справа”**
7.12010003 “Медико-профілактична справа”
(шифр і назва спеціальності)

факультет **медичний**
(назва інституту, факультету, відділення)

2016-2017 навчальний рік

Робоча програма з травматології та ортопедії для студентів

(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки 1201 Медицина, спеціальністю 7.12010001 “Лікувальна справа”, 7.12010003 “Медико-профілактична справа”

Розробники:

Завідувач кафедри травматології та ортопедії з військово-польовою хірургією к. мед. н. Цвях А.І., канд. мед. н., доцент кафедри травматології та ортопедії з військово-польовою хірургією Копитчак І.Р.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної хірургії

Протокол від “ _____ ” _____ серпня _____ 2016 року № _____

Завідувач кафедри травматології та ортопедії з військово-польовою хірургією

_____ (Цвях А.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3.0	Галузь знань 1201 Медицина	Нормативна	
	(шифр і назва)		
	Спеціальність: 7.110101 “Лікувальна справа” 7.110104 “Педіатрія” 7.110105 “Медико-профілактична справа”	Рік підготовки	
		5-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		ІХ-й	Х -й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,1 самостійної роботи студента – 0,7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>спеціаліст</u>	6 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	18 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		15 год.	23 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год	
		Вид контролю:	
Тестовий модульний контроль			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 52.5:47.5

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення травматології та ортопедії – *кінцеві цілі* встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (природниче-наукова підготовка) і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Завдання: навчити студентів визначати тактику ведення пацієнтів з травмами та найбільш поширеними ортопедичними захворюваннями опорно-

рухового апарату. Демонструвати володіння методами профілактики травматизму та ортопедичних захворювань. Пояснювати принципи відновного лікування та реабілітації хворих з ураженнями опорно рухового апарату. Проводити диференційну діагностику травматичних ушкоджень опорно-рухового апарату, встановлювати попередній діагноз при травмах та найбільш поширених ортопедичних захворюваннях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- загальні принципи обстеження хворих з ушкодженнями і захворюваннями системи опори та руху;
- ознаки порушень анатомії та функції суглобів, хребта;
- спеціальні методи обстеження травматолого-ортопедичних хворих та хворих з патологією хребта (рентгенографія, томографія, комп'ютерна томографія);
- вірогідні та відносні ознаки перелому, вивиху, захворювань суглобів та хребта;
- основні методи консервативного й оперативного лікування хворих при ушкодженнях і захворюваннях опорно-рухової системи;
- показання до оперативних і консервативних методів лікування;
- основні переваги і недоліки консервативного й оперативного методів лікування;
- можливі ускладнення при використанні консервативного й оперативного методів лікування і шляхи їхньої профілактики;
- механізм ушкодження та класифікацію перелому ребер, грудини, ключиці, лопатки;
- основні клінічні та рентгенологічні ознаки перелому кісток грудної клітки та плечового поясу;
- показання та типові методи консервативного лікування;
- показання до оперативного лікування ушкоджень;

вміти:

- визначати тактику ведення пацієнтів з травмами та найбільш поширеними ортопедичними захворюваннями опорно-рухового апарату;
- демонструвати володіння методами профілактики травматизму та ортопедичних захворювань;
- пояснювати принципи відновного лікування та реабілітації хворих з ураженнями опорно-рухового апарату;
- проводити диференційну діагностику травматичних ушкоджень опорно-рухового апарату;
- встановлювати попередній діагноз при травмах та найбільш поширених ортопедичних захворюваннях.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ «ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ»

Розділ 1.

Загальні питання травматології та ортопедії

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ:

- **трактувати** поняття «травматологія та ортопедія» та знати особливості діагностики ушкоджень або захворювань системи опори та руху;
- **засвоїти** принципи класифікації типових ушкоджень та ортопедичних захворювань;

- вміти** надавати невідкладну медичну допомогу потерпілим з переломами на догоспітальному етапі;
- пояснити** патогенетичні особливості перебігу травматичної хвороби при полі травмах;
- складати** схеми лікування та реабілітації постраждалих з переломами та їх ускладненнями;
- засвоїти** принципи профілактики травматизму та ортопедичних захворювань.

Тема 1. Введення у спеціальність. Особливості обстеження травматологічних та ортопедичних хворих. Сучасні принципи лікування переломів. Ушкодження плечового поясу.

Визначення травматології та ортопедії як дисципліни. Історія розвитку та сучасні досягнення вітчизняної травматології та ортопедії.

Особливості збору анамнезу у хворих з патологією системи опори та руху. Способи визначення вісі кінцівок, хребта. Основні види деформації кінцівок та хребта. Вимірювання довжини об'єму кінцівок. Види скорочення кінцівок та методи їх визначення. Методи визначення об'єму руху в суглобах. Види контрактур.

Визначення поняття «перелом». Класифікація переломів, клініка, діагностика, лікування. Ускладнення, які виникають при лікуванні переломів: уповільнене зрощення, хибні суглоби, неправильне зрощення. Причини цих ускладнень, їх профілактика та лікування.

Класифікація відкритих переломів та їх анатомо-морфологічні особливості. Зміст медичної допомоги потерпілим з відкритими переломами на догоспітальному етапі та головні принципи надання допомоги на госпітальному етапі.

Тема 2. Травматичні вивихи. Ушкодження зв'язок, сухожилків та м'язів. Ушкодження верхньої кінцівки. Ушкодження хребта.

Абсолютні та відносні клінічні ознаки, вивихів, поранень та пошкоджень сухожилків та м'язів. Визначення понять “вивих”, “підвивих”. Патоморфологія вивиху. Загальна класифікація вивихів. Механогенез (плеча, передпліччя, стегна), їх класифікація та клініка. Надання медичної допомоги на догоспітальному етапі. Лікування вивихів в умовах спеціалізованого стаціонару. Ускладнення вивихів, їх профілактика та лікування.

Ушкодження лопатки. Класифікація, діагностика, лікування. Вивихи та переломи ключиці. Діагностика, консервативне та оперативне лікування.

Механогенез переломів проксимального відділу плечової кістки. Класифікація, діагностика, лікування. Переломи дистального кінця плечової кістки. Механогенез травми, класифікація, діагностика, лікування. Переломи ліктьового відростка. Механогенез травми, клініка, діагностика, лікування. Переломи головки променевої кістки. Класифікація, механізм травми. Клініка, діагностика, лікування.

Переломи діафізів кісток передпліччя. Класифікація, механізм ушкодження. Особливості зміщення відломків. Клініка, діагностика. Показання до консервативного та оперативного методів лікування.

Переломи дистального кінця променевої кістки та їх типи. Механогенез ушкодження. Клініка, діагностика, лікування.

Переломи кісток кисті. Переломи кісток зап'ястка та п'ясткових кісток кисті. Типові механізми травми. Клініка, діагностика, лікування. Ушкодження сухожилків пальців. Клініка, діагностика, лікування.

Класифікація ушкоджень хребта, їх механогенез, патоморфологія. Поняття «стабільні» та «нестабільні» ушкодження хребта. Клінічні прояви ускладнених та неускладнених ушкоджень залежно від їх локалізації. Надання медичної допомоги на догоспітальному етапі при різноманітних ушкодженнях хребта. Лікування ушкоджень хребта на госпітальному етапі. Консервативні та оперативні методики лікування ускладнених та неускладнених ушкоджень хребта, їх показання та техніка виконання. Соціальна та професійна реабілітація хворих з ушкодженнями хребта.

Тема 3. Ампутація кінцівок. Реабілітація та протезування інвалідів з дефектами кінцівок. Лікування травматологічних та ортопедичних хворих в амбулаторних умовах.

Показання до ампутації кінцівок. Методи та способи ампутації кінцівок. Мета та завдання протезування. Показання та протипоказання до протезування. Види протезів кінцівок - косметичні, активно-косметичні. Ортопедичні пристрої, їх призначення, устрій. Показання до використання ортопедичних пристроїв. Ортопедичне взуття. Показання до призначення ортопедичного взуття.

Принципи організації амбулаторної допомоги хворим з травмами та ортопедичними захворюваннями. Організація роботи травматологічного пункту. Структурно-функціональні підрозділи травматологічного пункту та консультативно-діагностичного центру.

Розділ 2.

Ушкодження таза, кісток та суглобів поясів верхньої та нижньої кінцівок. **КОНКРЕТНІ ЦІЛІ:**

- пояснити** сучасні уявлення про механізми ушкоджень таза, кісток та суглобів нижньої кінцівки;
- пояснити** патогенетичні особливості перебігу травматичної хвороби при політравмах. Визначити поняття травматичного шоку, вміти надавати комплексне лікування травматичного шоку.
- засвоїти** принципи класифікації ушкоджень таза, кісток та суглобів нижньої кінцівки;
- засвоїти** принципи діагностики ушкоджень таза, кісток та суглобів нижньої кінцівки;
- складати** схеми консервативного та оперативного лікування ушкоджень таза, кісток та суглобів нижньої кінцівки;
- **вміти** діагностувати синдром тривалого роздавлювання. Знати етіологію і, патогенез.
- **вміти** надавати невідкладну медичну допомогу потерпілим з вогнепальними пораненнями кісток та суглобів.

Тема 4. Ушкодження таза. Ушкодження кісток та суглобів нижньої кінцівки. Накладання скелетного витягу та АЗФ.

Класифікація ушкоджень таза та механогенез різноманітних варіантів їх утворення. Клінічна картина при різноманітних ушкодженнях таза. Клінічні

особливості ускладнених ушкоджень таза та їх діагностика. Принципи надання медичної допомоги хворим на догоспітальному етапі. Консервативні та оперативні методи лікування хворих з різноманітними типами ушкоджень таза.

Класифікація переломів проксимального відділу стегна. Механізм ушкодження. Клініка, діагностика. Надання медичної допомоги на догоспітальному етапі. Особливості репаративної регенерації переломів проксимального відділу стегна. Методи лікування, їх показання та особливості в залежності від локалізації переломів та їх видів.

Переломи діафізуа стегнової кістки. Механізм травми, клініка, діагностика. Особливості зміщення відломків залежно від локалізації перелому. Показання до консервативного та оперативного лікування. Переломи виростків стегнової кістки. Класифікація, механізм травми. Клініка, діагностика. Головні принципи лікування. Показання до оперативних та консервативних методів лікування.

Переломи надколінника. Клініка, діагностика. Методи лікування в залежності від типу перелома. Ушкодження зв'язок колінного суглоба. Механізм травми, клініка, діагностика. Методи консервативного та оперативного їх лікування їх. Ушкодження менісків. Механізм травми, клініка, діагностика, лікування.

Ушкодження м'яких тканин гомілки (м'язів, п'яtkового сухожилка, малого гомілкового та великого гомілкового нервів, судин). Клініка, діагностика та їх лікування.

Переломи кісток гомілки. Класифікація. Механізм ушкодження, клініка, діагностика. Консервативні та оперативні методи лікування переломів кісток гомілки, показання до них.

Переломи кісточок гомілки. Класифікація, механізм травми, діагностика. Консервативне та оперативне лікування. Техніка закритої репозиції при типових переломах кісточок. Переломи надп'яtkової та п'яtkової кісток. Механізм їх ушкодження. Клініка, діагностика, лікування.

Переломи плеснових кісток та фаланг пальців. Клініка, діагностика, лікування. Особливості лікування переломів кісток стопи.

Алгоритм накладання скелетного витягу та АЗФ.

Тема 5. Травматична хвороба. Політравма. Синдром тривалого роздавлення. Травматичний шок. Вогнепальні поранення кісток і суглобів.

Синдром тривалого роздавлювання, етіологія, патогенез. Класифікація. Фази розвитку. Клініка. Залежність клінічних проявів від маси пошкодження тканини, сили і тривалості дії на них фактора роздавлювання. Сучасні методи лікування в умовах військових дій і стихійного лиха. Особливості лікування відкритих і закритих великих пошкоджень м'яких тканин з переломом і без перелому кісток.

Патогенез травматичної хвороби, періоди її перебігу. Використання сучасних шкал бальної оцінки важкості стану травмованого. Діагностика, прогнозування та лікування травматичної хвороби.

Визначення поняття травматичного шоку. Частота і важкість шоку на війні і у мирний час. Сучасні уявлення про етіологію і патогенез травматичного шоку. Клінічні прояви шоку при різних локалізаціях поранень. Комплексне лікування шоку. Сучасні методи корекції порушень гемодинаміки, дихання, обміну та

нейроендокринних розладів. Зміст протишокових заходів в умовах військових дій і екстремальних ситуацій. Рання профілактика шоку.

Класифікація та побудовані на її підґрунті алгоритми діагностики та лікування політравми. Невідкладна допомога постраждалим з політравмою. Транспортна іммобілізація. Особливості лікування множинних, поєднаних та комбінованих ушкоджень системи опори та руху.

Частота і класифікація вогнепальних переломів кісток. Клініка і діагностика. Обсяг першої медичної, долікарської (фельдшерської), першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги.

Закриті і відкриті невогнепальні переломи кісток. Клініка і діагностика закритих і відкритих переломів. Обсяг першої медичної, долікарської (фельдшерської), першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги.

Вогнепальні поранення суглобів і кінцівок, їх класифікація. Загальні і місцеві клінічні прояви пошкоджень суглобів. Ускладнення при пораненні суглобів. Обсяг першої медичної, долікарської (фельдшерської), першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги. Вогнепальні поранення касті, ступні та їх лікування.

Розділ 3.

Дегенеративно-дистрофічні, запальні та пухлинні захворювання суглобів і хребта.

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ:

- ***проводити*** обстеження ортопедичних хворих, формулювати попередній та проводити диференційний діагноз при деструктивно – дистрофічних, запальних та пухлинних ураженнях системи опори та руху.
- ***пояснити*** сучасні уяви про етіологію та патогенез остеохондрозу і остеоартрозу.
- ***складати*** схеми діагностики, лікування, профілактики та реабілітації хворих га остеохондроз та остеоартроз.
- ***пояснити*** сучасні уяви про етіологію та патогенез сколіотичної хвороби, класифікацію сколіотичної хвороби та клініку різних ступенів сколіозу, методи консервативного та оперативного лікування сколіозів і показання до них.
- ***спланувати*** схеми клініко-лабораторної діагностики та лікування запальних та пухлинних уражень кісток та суглобів.
- ***діагностувати*** кістково-суглобовий туберкульоз, визначити фази перебігу захворювання, показання до консервативного та оперативного лікування.
- ***засвоїти*** класифікацію пухлин хрящового і кісткового походження, їх клініко-рентгенологічні ознаки, методи лікування.

Тема 6. Дегенеративно - дистрофічні захворювання хребта та суглобів.

Патогенез остеохондрозу хребта. Біомеханіка та фізіологія міжхребцевого сегмента. Стадії остеохондрозу. Клініка, діагностика остеохондрозу хребта різної локалізації. Показання до консервативних та оперативних методів лікування.

Етіологія, патогенез спондиліозу і спондилоартрозу. Клініка, діагностика. Принципи лікування спондиліозу і спондилоартрозу. Професійна реабілітація хворих з дегенеративно-дистрофічними захворюваннями хребта.

Етіологія і патогенез деформуючих артрозів. Класифікація і клініка артрозів. Діагностика. Принципи лікування деформуючих артрозів в залежності

від стадії захворювання. Показання до консервативного та оперативного лікування артрозів кульшового, колінного і гомілково-стопного суглобів.

Тема 7. Природжені та диспластичні захворювання кісток та суглобів. Сколіоз. Запальні, пухлинні та пухлиноподібні захворювання системи опори та руху.

Природжена м'язова кривошия, хвороба Кліппеля-Фейля, хвороба Гризеля. Природжене високе стояння лопатки, крилоподібна лопатка. Етіологія, клініка. Принципи діагностики та лікування.

Лійкоподібна та кильоподібна грудна клітка. Патогенез сколіотичної хвороби. Класифікація сколіозів. Клініка різних ступенів сколіоза. Основні принципи раннього розпізнавання сколіоза. Профілактика, консервативні та оперативні методи лікування. Вади постави і їх види. Етіологія. Принципи лікування.

Природжений вивих стегна. Етіологія, патогенез. Клініко-рентгенологічна діагностика природженого вивиха стегна у віці до 1 року. Особливості його лікування та діагностика після 1 року. Профілактика природженого вивиха стегна. Особливості його лікування в різних вікових групах.

Природжена клишоногість. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика. Методи консервативного та оперативного лікування, їх показання. Клініко-анатомічні форми синдактилії та полідактилії. Лікування.

Ревматоїдний артрит. Етіологія, патогенез, клініка. Принципи комплексного лікування: медикаментозне, ортопедичне. Вибір методів ортопедичного лікування залежно від стадії захворювання. Сифілітичне ураження кісток і суглобів. Класифікація: природжений, придбаний (ранній, пізній). Клінічні та рентгенологічні симптоми в залежності від його форми. Лікування.

Загальні питання патогенезу і клініки кістково-суглобового туберкульозу. Форми туберкульозу. Туберкульозний спондиліт, фази перебігу. Клініко-рентгенологічна діагностика. Загальні принципи консервативного лікування. Показання до оперативного лікування та види оперативних втручань. Туберкульоз кульшового та колінного суглобів. Фази перебігу захворювання, клініко-рентгенологічна симптоматика. Показання до консервативного та оперативного лікування.

Класифікація пухлин. Первинні доброякісні пухлини хрящового і кісткового походження: хондрома, остеобластокластома, остеома, остеїд-остеома. Клініко-рентгенологічні ознаки пухлин. Методи лікування.

Первинні злоякісні пухлини хрящового і кісткового походження: хондросаркома, періостальна фібросаркома, остеогенна саркома, саркома Юінга. Клініко-рентгенологічні методи діагностики злоякісних пухлин, їх лікування. Вторинні злоякісні пухлини: метастатичні та проростаючі в кістку з навколишніх м'яких тканин (синовіома). Клініка, лікування.

Пухлиноподібні захворювання кісток: солітарна кісткова киста, аневризмальна кісткова киста, остеїдна остеома. Клініко-рентгенологічні ознаки. Лікування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р	
1	2	3	4	5	6	7
Травматологія та ортопедія						
Розділ 1. Загальні питання травматології та ортопедії.						
Тема 1. Введення у спеціальність. Особливості обстеження травматологічних та ортопедичних хворих. Сучасні принципи лікування переломів. Ушкодження плечового поясу.	13	2	6			5
Тема 2. Травматичні вивихи. Ушкодження зв'язок, сухожилків та м'язів. Ушкодження верхньої кінцівки. Ушкодження хребта.	13	2	6			5
Тема 3. Ампутація кінцівок. Реабілітація та протезування інвалідів з дефектами кінцівок. Лікування травматологічних та ортопедичних хворих в амбулаторних умовах.	12		6			6
Разом за змістовим модулем 1	38	4	18			15
Розділ 2. Ушкодження таза, кісток та суглобів поясів верхньої та нижньої кінцівок.						
Тема 4. Ушкодження таза. Ушкодження кісток та суглобів нижньої кінцівки. Накладання скелетного витягу та АЗФ.	11		6			5
Тема 5. Травматична хвороба. Політравма. Синдром тривалого роздавлення. Травматичний шок. Вогнепальні поранення кісток і суглобів.	13	2	6			5
Разом за змістовим модулем 2	24	2	12			10
Розділ 3. Дегенеративно-дистрофічні, запальні та пухлинні захворювання суглобів і хребта.						
Тема 6. Дегенеративно – дистрофічні захворювання хребта та суглобів.	13	2	6			5
Тема 7. Природжені та диспластичні захворювання кісток та суглобів. Сколіоз. Запальні, пухлинні та пухлиноподібні захворювання системи опори та руху.	15	2	6			7
Разом за змістовим модулем 3	28	4	12			12
Усього годин	90	10	42			38

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Травматологія та ортопедія		
1.	Вступ до травматології та ортопедії. Регенерація кісткової тканини.	2
2.	Особливості обстеження ортопедо-травматологічних хворих.	2
3.	Основні принципи лікування переломів	2
4.	Політравма. Вогнепальні поранення кісток та суглобів.	2
5.	Природжені та диспластичні захворювання кісток та суглобів.	2
Всього		10

6. Теми семінарських занять – не передбачено

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Травматологія та ортопедія		
Розділ 1. Загальні питання травматології та ортопедії.		
1	Введення у спеціальність. Особливості обстеження травматологічних та ортопедичних хворих. Сучасні принципи лікування переломів. Ушкодження плечового поясу.	6
2	Травматичні вивихи. Ушкодження зв'язок, сухожилків та м'язів. Ушкодження верхньої кінцівки. Ушкодження хребта.	6
3	Ампутація кінцівок. Реабілітація та протезування інвалідів з дефектами кінцівок. Лікування травматологічних та ортопедичних хворих в амбулаторних умовах.	6
Розділ 2. Ушкодження таза, кісток та суглобів поясів верхньої та нижньої кінцівок.		
4	Ушкодження таза. Ушкодження кісток та суглобів нижньої кінцівки. Накладання скелетного витягу та АЗФ.	6
5	Травматична хвороба. Політравма. Синдром тривалого роздавлення. Травматичний шок. Вогнепальні поранення кісток і суглобів.	6
Розділ 3. Дегенеративно-дистрофічні, запальні та пухлинні захворювання суглобів і хребта.		
6	Дегенеративно - дистрофічні захворювання хребта та суглобів.	6
7	Природжені та диспластичні захворювання кісток та суглобів. Сколіоз. Запальні, пухлинні та пухлиноподібні захворювання системи опори та руху.	6
Всього		42

8. Теми лабораторних занять – не передбачено

9. Самостійна робота

№ з/п	Тема	К-сть годин	Вид контролю
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	22	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Індивідуальна самостійна робота студентів <i>Підготувати реферат за однією з тем за вибором:</i> 1. Алотрансплантація в травматології та ортопедії. 2. Ускладнення переломів та ушкоджень суглобів. 3. Профілактика ВІЛ- інфікування в травматології. 4. Остеопенія та остеопороз.	6	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Курація хворих та написання історії хвороби.	4	
4	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	6	Підсумковий модульний контроль
	Разом	38	

10. Індивідуальні завдання

1. Курація хворих та написання історії хвороби на тему: Пошкодження довгих трубчастих кісток.

11. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, задачі.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

12. Методи контролю

Форми контролю і оцінювання дисципліни

При оцінюванні знань студентів приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове, комп'ютерне), структуровані письмові роботи, структурований контроль практичних навичок.

Оцінка з дисципліни визначається як середня з оцінок за модулі, на які структурована навчальна дисципліна.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності та оцінки підсумкового модульного контролю і виражається за 200 бальною системою.

Форми контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок.

Форми поточного контролю:

Теоретичні знання – тестові завдання, комп'ютерне тестування, індивідуальне опитування, співбесіда, письмові роботи.

Практичні навички та уміння – самостійне виконання індивідуальних завдань та вміння робити висновки, уміння самостійно виконувати окремі операції, написання схем и алгоритмів. Підсумковий контроль здійснюється на основі теоретичних знань, практичних навичок та умінь.

Підсумковий контроль засвоєння модуля відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних змістових модулів шляхом тестування і вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Форми підсумкового контролю:

Теоретичні знання – система питань письмового та комп'ютерного тестування.

Практичні навички та уміння – здача практичних навичок згідно матрикулів.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Студенту за кожний етап практичного заняття (практична частина, семінарське обговорення, письмовий контроль) виставляється оцінка за 12-бальною шкалою. Потім виводиться середнє арифметичне значення трьох оцінок, яке виставляється в журнал.

На практичній частині за кожен етап роботи виставляється оцінка наступним чином:

1. На початку практичної частини студенти повинні допуститися до проведення практичної роботи (вони повинні знати хід проведення практичної частини заняття та ін.). За цей етап студент може максимум набрати 2 бали.

2. За виконанням практичної роботи ретельно слідкує викладач, в кінці він оцінює одержаний результат. Максимум за даний вид роботи студент може отримати 4 бали.

3. Захист практичної роботи. На цьому етапі студент може отримати максимум 6 балів.

В кінці практичної частини викладач виводить середнє арифметичне з кожної оцінки за частини занять і виставляє її кожному студенту.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

№	Модуль №1 (поточне тестування)	Оцінка
1	Розділ 1	
	Заняття 1	12
	Заняття 2	12
	Заняття 3	12
2	Розділ 2	
	Заняття 4	12
	Заняття 5	12
3	Розділ 3	
	Заняття 6	12
	Заняття 7	12
	Середній бал за заняття переводиться у шкалу оцінювання	120 балів
	Підсумковий контроль	80
	РАЗОМ сума балів	200

Мінімальний середній бал, з яким студент допускається до складання підсумкового контролю модуля – 4 бали.

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, дорівнює 120 балам.

Модульний підсумковий контроль:

Модульний підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної і практичної підготовки. Конкретні форми контролю з травматології та ортопедії визначаються у робочій навчальній програмі.

Максимальна сума балів підсумкового контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається захищеним, якщо студент набрав не менш **50 балів**.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з ортопедії та травматології виставляється лише тим студентам, яким захищені усі модулі з дисципліни.

Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з модулів дисципліни і підсумкового контролю засвоєння модуля.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з травматології та ортопедії в оцінки за шкалою ECTS та 4-ри бальну (традиційну)

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у шкалу ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Відсоток студентів визначається на виборці студентів даного курсу в межах відповідної спеціальності.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Оцінка ECTS	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
A	«5»
B, C	«4»
D, E	«3»
FX, F	«2»

Оцінка з дисципліни FX та F («2») виставляється студенту, якому не зараховано хоча б один модуль з дисципліни.

Оцінка FX («2») виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали модульний підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю, не більше 2-ох разів, під час зимових канікул та впродовж двох (додаткових) тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля, або не набрали за поточний навчальну діяльність з модуля мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	A	відмінно	
	B	добре	

I	C		зараховано
II	D	задовільно	
III	E		
IV	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
V	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Матеріали підготовки до лекцій.
2. Презентації лекцій.
3. Матеріали підготовки до практичних занять
4. Методичні вказівки до практичних занять.
5. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.
6. Тестові завдання для підсумкового тестового модульного контролю.
7. Тестові завдання для щоденного контролю.
8. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення.

15. Рекомендована література Базова

1. Бабич Б.К. Травматические вывихи и переломы. – К.:Здоровье, 1968.
2. Волков М.В. Ортопедия и травматология детского возраста. – М.: Медицина, 1983.
3. Диагностика и лечение дегеративно-дистрофических поражений суставов. Шумада И.В., Сусллова О.Я., Стецула В.И и др.; Под ред. И.В. Шумады. К.: Здоровья, 1990. –200с.,
4. Маркс В.С. Ортопедическая диагностика. – Минск, 1978.
5. Олекса А.П. Травматология и ортопедия. – К.:Вища школа, 1993.
5. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяюка. – Х., 2013. 656 с.
6. Організація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (зкладах) Збройних Сил України: методичні рекомендації/ [2-е вид., перероб. і доп.]/ [Автори...]. – ГВМКЦ «ГВКГ». – К.;, 2014. – 144 с.
7. Практикум з курсу травматології та ортопедії (для студентів вищих медичних закладів).- Т. „Укрмедкнига”, 2004р.
8. Руководство по внутреннему остеосинтезу. Методика рекомендованная группой АО (Швейцария) / М.Е. Мюллер, М. Альговер, Р. Шнайдер, Х. Веллинеггер: Пер. с нем. – 3-е изд. – М.: Springer Verlag, 1996. – 750 с.
10. Сусллова О.Я Рентгенодиагностика поврежденных и заболеваний опорно-двигательного аппарата. –К.: Здоровья, 1989. – 256 с.
11. Скляренко Т.Є. Травматология і ортопедия. – К.: Здоровья, 2005. – С. 170-199.

12. Травматология и ортопедия: Учебник для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Г.М. Кавалерского. – 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 624 с.
13. Травматологія та ортопедія: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / за ред. Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г.- Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.
14. Травматология и ортопедия под ред. Корнилова В.Н. – СПб.: Гиппократ, 2006. – Т. 3. – С. 984 – 995.
15. Трубников В.Ф. Травматология и ортопедия – К.: "Вища школа", 1986. – С. 236-297.
16. Травматология и ортопедия // Руководство для врачей в 3 томах под редакцией Ю.Г. Шапошникова, Москва, 1997.
17. Юмашев Г.С. Травматология и ортопедия. – М., «Медицина», 1983 г.

Допоміжна

1. Акжигматов Г.М. и др. Остеомиелит. М.: Медицина, 1983.
2. Анкин Л.И., Левицкий В.В. Принципы стабильно-функционального остеосинтеза. К., 1991.
3. Анкин Л.Н., Анкин М.Л. Практика остеосинтеза и эндопротезирования. К., 1994.
4. Бейль М.Г. Диагностика и лечение шока. М.: Медицина, 1971.
5. Букуп Клаус. Клиническое обследование мышц и суставов / Букуп Клаус. – М., 2007. – 320с.
6. Гиршин С.Г. Клинические лекции по неотложной травматологии / Гиршин С.Г. – М.: «Азбука», 2004. – 284с.
7. Гринев М.В. Остеомиелит. Л.: Медицина, 1985.
8. Грязнухин З.Г., Никитин. Множественные переломы, сочетанные повреждения. Л.: Медицина, 1983.
9. Девятов А.А. Чрескостный остеосинтез. Кишинев, 1990.
10. Каплан А.В. и др. Гнойная травматология костей и суставов. М.: Медицина 1985.
11. Ключевский В.В. Скелетное вытяжение. Л., «Медицина», 1999 г.
12. Колонтай Ю.Ю. и др. Открытое повреждение кисти. К.: Здоров'я, 1983.
13. Кондрашин Н.И. Руководство по протезированию. М.: Медицина, 1986.
14. Корж А.А. Комплексное лечение опухолей костей. К.: Здоров'я 1979.
15. Корнев П.Г. Клиника и лечение костно-суставного туберкулеза. М.: Медицина 1959.
16. Краснов А.Ф., Ахмедзянов Р.Б. Вывихи плеча. М.: Медицина, 1982.
17. Левенец В.И., Пляцко В.В. Артроскопия. К.: Наук. думка, 1991.
18. Литман И. Оперативная хирургия. Будапешт, 1981.
19. Мовшович И.А. Оперативная ортопедия. М.: Медицина, 1994.
20. М.Е.Мюллер, М.Альговер, Р.Шнайдер, Х.Виллинеггер. Руководство по внутреннему остеосинтезу. Методика, рекомендованная группой АО (Швейцария). – Третье издание. – Москва, 1996. – 750 с.
21. Орнштейн Э., Войня А. Семиотика и диагностика в травматологии и ортопедии. – Кишинев, «Штиинца», 1992 г.
22. Погорельский М.А. Гипсовая техника. К., 1961.
23. Рейнберг С.А. Рентгенодиагностика заболеваний костей и суставов. М.: Медицина, 1979.

24. Синоло М.И. Атлас травматических вывихов. К.: Здоров'я, 1979.
25. Скляренок Е.Т. Хирургия суставов конечностей. К., 1975.
26. Сулова О.Я. и др. Рентгенологический атлас заболеваний опорно-двигательного аппарата. К., 1984.
27. Терновой К.С., Синоло М.И. Ошибки и осложнения в клинике травматологии и ортопедии. К., 1987.
28. Травматология и ортопедия /Руководство для врачей: в 3 томах. Т. 1. Под ред. Ю.Г.Шапошникова. – М.: медицина, 1997. – 656 с.
29. Травматология: национальное руководство / под ред. Г.П.Котельникова, С.П.Миронова. – М.: ГЭОТАР – Медиа, 2008. – 808 с.
30. Трубников В.Ф. и др. Клиника, диагностика и лечение тяжелых повреждений при дорожно-транспортных происшествиях. Харьков, 1980.
31. Трубников В.Ф. Заболевания и повреждения опорнодвигательного аппарата. Киев, «Здоров'я», 1984 г.
32. Черкес-Заде Д.И. и др. Лечение переломов костей таза при политравме. Тбилиси, 1990.
33. Шумада И.Ф. и др. Диагностика и лечение дегенеративно-дистрофических поражений суставов. К.: Здоров'я, 1990.

Інформаційні ресурси

1. Методичні розробки
2. Матеріали підготовки до практичних занять
3. Матеріали підготовки до лекцій
4. Презентації лекції